

GYVIEJI ARCHYVAI

Kas apsakys tas dzūkų linksmybes

Visai neseniai, liepos 12-tų dieną, Nedzingėn, poeto A. Kalanavičiaus skveralin, nedzingišké Danutė Ivanauskaitė-Volungevičienė pristatė savo pirmą poezijos knygėlę – jau kap pagarsino feicbukan nuotraukas, tai paspylė sveikinimai ir pastebėjimai. Keli iš jų: „Ar buvo tarmiškų?“ Deja - ne. Bet nėra ko liūdėti. Artėja Šv. Onos atlidai, o po Šventų Mišų, jau kap ir prisiegi, Nedzingės pagyvenusių žmonių bendruomenė kviecas kokias nor Lietuvos išmybes pagiedoc ar pagroc...

Aktorės N. Varnelytė (kairėje) ir V. Mockevičiūtė

Šiemet paskvietėm dzvi užkietėjusias (nuo galvos iki žamės, dar ir po žami, kap sako dzūkai) cikrines dzūkes aktorės - Neringų Varnelytį ir Vitalijų Mockevičiūtį

Šitas kūrybinis duetas, kap 2013 metus Lietuvon paskelbė Tarmių metais, prisiskaitį mardasaviškio P. Zalansko ir kitų kaimo žmonių porinimų, sukūrė spektaklį „Kas apsakys tas dzūkų linksmybes“. O kad būtų cikrai linksma, tai paskvietė ir muzikantus, mėgstancus dzūkiškas dainas ir šokius. Jau kam ne kam, o dzūkam paciko, tai dar sukūrė ir vaikucam vaidinimų „Ribokėlis“, kur vaikai kartu su aktorėm žaidza, dainuoja. Ir toliau jos nesedėjo susdėji rankų, o skaitė pasakas ir ko baisenes. Nu, ir gimė dar vienas dzūkiškas spektaklis „Apie vėles, klajojancas žamėje“.

Spektaklis „Miško seserys“ – apie mūs krašto mamas, sasaris, kuros padėjo partizanam jų sunkion kovon dėl mūs laisvės. Ca autentiški prisiminimai, kalba jau sanukės, bet menancos dar tuos savo nelangvus jaunystės laikus. Liaudiškos muzikos muzikantai „Ratilai“ dažniausiai su žiūrovais traukia partizaniškas dainas.

Kap užajo šita pavietrė „Covidas“, kap visus uždarė pirkiosa, butuosa ir dar nežinia kur! Šios dzvi aktorės sugalvojo per internetų žmonėm pagelbėc, siųsc žinių: „Dzūkai jau seniai atrado vaistų nuo visų ligų. Receptas – pasaka in namus“. Ir pradėjo rodzyc vaizdelius „Kų „Šalcinis“ šiandien porina“, pasakojimus apie miškus, pievas, šalcinėjus, vilkus, ažarus, paukštelius ir jų giesmelas, dar inrašį ne vienu pasakų televizijos laidoje „Lietuva mūsų lūpose“.

Šiais metais, birželio 29 d., trys aktorės – Jurga Kalvaitytė, Neringa Varnelytė ir Vitalija Mockevičiūtė – irgi scenografė Elvita Brazdytė Sapiegiškių kaimi paruošė teatrinį pasivaikščiojimą po poeto Antano Kalanavičiaus gyvenimų ir kūrybų.

Neringa Varnelytė, Jaunimo teatro aktorė, gimė, užaugo ir baigė mokyklą Druskininkuose. Abu tėvai dzūkai. Vitalija Mockevičiūtė, Lietuvos nacionalinio teatro aktorė, gimus, užaugus ir vidurinį mokyklą baigus Nedzingėn. Tėvai irgi dzūkai. Abi aktorės už vaidmenis teatruose buvo nominuotos „Auksiniam scenos kryžiui“, abi yra „Dviračio žinių“ aktorės, labiausiai žmonės jas prisimena, kap vaidino dzūkes pusseseras.

Liepos 25 dieną Nedzingėje po Šv. Onos atlidų pirmą valandų dienos A. Kalanavičiaus skverelin šios dzvi Dzūkijai ištikimos aktorės suvaidis spektaklį „Kas apsakys tas dzūkų linksmybes“. Jom talkins muzikantai Paulius Kovalenko ir Darius Mockevičius. Po spektaklio Nedzingės kultūros namų salėje bus atidaryta grafikės Gražinos Didelytės darbų paroda „Raiste“. Iš visos placos dzūkiškos širdies kviecame in atlidus ir po jų ir in spektaklį, pasklausyc, pasjuokc, pasdzaugc, pasgrožėc gražiu dzūkišku šnektu, padainuoc kartu su muzikantais, patrepšėc polkutes, palinguoc su valso garsais, pamacyc profesionalios grafikės darbų, linksmai pralaisc dzienuj.

Vanda MOCKEVIČIENĖ
Nedzingės pagyvenusių žmonių bendruomenės pirmininkė

Paminėjo bendruomenės susikūrimą

Liepos 10-ąją Senosios Varėnos bendruomenė susirinko paminėti savo, gyvuojančios nuo 2013 metų, susikūrimo šventės; treči metai bendruomenei vadovauja ir aktyviai veikia buria entuziastingoji Iлона Zalanskienė...

Šv. Mišias Šv. arkangelo Mykolo bažnyčioje už bendruomenę aukoją klebonas Pranciškus Čivilis. Maldoje kunigas dėkojo Viešpačiui už jo beribę neišmatuojamą meilę, kuri stiprina, pripildo gilesnio troškimo būti vienybėje su Kristumi. Ragino nebijoti skleisti gerumo, būti gailėstingiems, mylintiems, vienminčiams, gyventi Dievo meilėje ir vienybėje su juo.

Iškilmingumo Mišioms suteikė Senosios Varėnos bažnyčios choras „Sonata“, kurį prieš septynerius metus subūrė jo vadovė Iлона Zalanskienė ir vargonininkė Elvyra Sinkėvičienė.

Po pamaldų bažnyčioje vyko koncertas, kuriame dalyvavo mūsų bendruomenei gerai žinomas ir mylimas Bachovų tercetas – Matas, Rokas ir jų tėtis Darius, taip pat pianistė ir pedagogė Lina Vaitkuvienė, operinį dainavimą bestudijuojanti ir savo nuostabiū balsu džiuginanti klausytojų širdis Estela

Aleknavičiūtė. Nuoširdžiu dainavimu pradžiugino Varėnos kultūros centro mišrus choras „Harmonija“, vadovaujamas Ilonos Zalanskienės. Žymus bendruomenės narys profesorius Jonas Remigijus Naujalis pristatė neseniai išleistą knygą „Paskui augalus po Varėnos šilus“. Keliasdešimt knygų egzemplorių profesorius padovanojo bendruomenės nariams. Taip pat kasmet bendruomenės šventė džiaugėsi ir nuotraukų albumą pristatė žymus Senosios Varėnos menininkas ir režisierius Valentinas Algirdas Kaliūnas.

Susirinkusios šventės dalyvių pasveikino Varėnos rajono savivaldybės atstovas, me-ro patarėjas Jonas Kleponis, įteikdamas didelį pyragą ir palinkėdamas visiems meilės bei gerumo.

Reginio vedėja dėkojo šventės rėmėjams: UAB „Staginis“ vadovui Kęstučiui Jurgeioniui, kavinės-picerijos „For-

Profesorius J. R. Naujalis pristato savo naują knygą

tūna“ bedraturčiui Dymai Krupovičiui, UAB „Lieruva“ vadovui Aivarui Česnuliui, UAB „Deinas“ vadovui Giedriui Keršiui, MB „Trys mėsininkai“ vadovui Nerijui Bakulai bei Varėnos rajono savivaldybei. Bendruomenės pirmininkė padėkojo visiems koncerto atlikėjams, rėmėjams, o labiausiai – bendruomenės nariams, be kurių indėlio šventė

suorganizuoti būtų labai sunku.

Vėliau šventės dalyviai persikėlė į klebonijos kiemelį, kur iki pat vakaro dainavo, bendravo, dalyvavo įvairiuose žaidimuose, estafetėse, o mažieji džiaugėsi sausdamsi ir dūkdami batute.

Rima PIPIENĖ
Senosios Varėnos kaimo bendruomenės narė

Šklėrių kaimo žmonės susibūrė pirmą kartą

Gražiausi Dainavos girios pušynėliai tarsi nusagstyti nedideliais, įdomias istorijas turinčiais šilų kaimeliais, kuriuose gyvenantys žmonės yra ypatingi: jie nuo senų senovės puoselėja protėvių tradicijas, yra darbštūs, svetingi ir nuoširdūs; vienas iš tokių kaimų – vos keletas kilometrų nuo sienos su Baltarusija įsikūręs nedidukas Šklėrių kaimas...

Pracityje jame buvo ne vienas šimtas gyventojų, buvo nemažai vaikų ir jaunimo, vienu metu veikė net dvi pradinės mokyklos, o šiuo metu gyvena vos daugiau nei trisdešimt gyventojų. Nepaisant to, kaime yra tvirti bendrystės saitai. Norėdami juos dar labiau sutvirtinti, šklėriškiai surengė smagų kaimo gyventojų susitikimą, į kurį buvo pakviesti ir senieji kaimo gyventojai, jų vaikai ir vaikaičiai, ir naujaukuriai, ir tik vasaromis čia gyvenantys.

Kaimo šventė vyko erdvoje Šklėriuose neseniai įsikūrusios jaunos šeimos – Ingos ir Laimio Andruškevičių – sodyboje.

Į šventę pakviestas Kabelių parapijos klebonas Raimundas Macidulskas palaimino šeiminių namus ir susirinkusius kaimo žmones. Dvasininkas palinkėjo šklėriškiams smagios vasaros, sveikų metų.

„Linkiu, kad būtume sveiki ir savo kūnu, ir savo siela“, – sakė dvasininkas.

Marcinkonių seniūnijos seniūnas Vilius Petraška pasiūlydė, kad net ir nedidelio kaimelio bendruomenė sugebėtų susiburti į smagią šventę. Jis pažymėjo, kad pagal gyventojų surašymo duomenis 1960 m. kaime gyveno 209 gyventojai, čia buvo ir mokykla. „Kaimas, deja, dabar daug mažesnis, tačiau labai smagu, kad Šklėriuose vėl pamažu kuriasi jaunos šeimos, atnaujinamos sodybos, graži gyventojų bendrystė“.

Kiek kaimo senoliai pamena, toks kaimo žmonių susibūrimas suorganizuotas pirmą kartą. Visi buvo labai patenkinti, kad turėjo puikią progą pabendrauti ne tik su senokai matytais kaimynais, bet ir susipažinti su naujai čia įsikūrusiais. Šventės metu žmonės pasakojo, kad nors jų seneliams ir tē-

vams teko kęsti lenkų okupaciją, bet žmonės visais laikais buvo labai draugiški, tikri savo kaimo patriotai, lietuviybės puoselėtojai. Kaimo gyventojų susibūrimą drauge su sodybos šeimininkais inicijavęs Jonas Mortūnas pasakojo, kad lenkmečiu šklėriškiai tikrai labai kovojo už lietuviybę ir savo gimtinę. Štai jo proprosenelis Juozas Karlonas 1935 metais padarė ir kaimo kryžkelėje pastatė tvirtą, penkiolikos metrų aukščio Šv. Kazimiero kryžių – kaip liudijimą, kad Šklėrių žmonėms nebaisi jokia okupacija. Antrąjį kryžių, taip pat penkiolikos metrų aukščio, jau Atgimimo laikais, 1989 metais, padarė ir toje pat vietoje pastatė Juozo Karlonos brolio sūnus Vincas Karlonas. Na, o šiuo metu kaimą puošia trečiasis, to paties meistro sukurtas ir pastatytas kryžius.

Prie suneštinių dzūkiškų vai-

šių stalo šklėriškiai prisiminė kaimo istoriją, pasidalino prisiminimais apie anksčiau čia gyvenusius žmones, kiekvienos šeimos atstovas papasakojo savo giminės istoriją.

Gražiais prisiminimais, kaip atrado šį seną dzūkišką kaimą ir jį pamilo visiems laikams, pasidalino kaime sodybą įsigijusi kaunietė pedagogė Daiva. Ji čia atsiveža savo mokinius ir su jais eina į pažintinius žygius po kaimo apylinkes.

Smagi šventė tęsėsi iki suteimų, ir kaime gyvenantys, ir iš visų Lietuvos kampelių į gimtinę sugrįžę, ir čia sodybas įsigiję šventės dalyviai dainavo gražias dzūkiškas dainas ir bendravo. „Susirinkom pirmą kartą, bet tikrai ne paskutinį, manom, kad mūsų susibūrimai taps tradiciniai, o jų programa – dar turiningesnė“, – sakė šklėriškiai.

Rūta AVERKIENĖ